

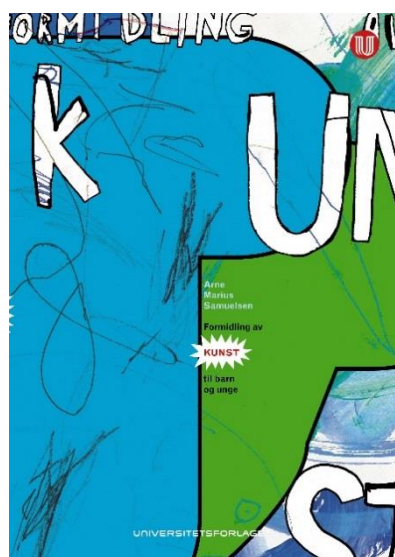
<http://dx.doi.org/10.7577/formakademisk.1512>

Thurid Vold

Bokanmeldelse:

Om kunsten å formidle kunst!

Alle tre bøkene er gode bidrag til litteraturen om kunstformidling og er unnværlige for alle som underviser barn og unge i skole og museer. Bøkene bør ha en selvsagt plass på litteraturlisten for faglærerstudenter i kunst og håndverk, almenlærer- og førskolelærerstudenter og museums-pedagoger.

Arne Marius Samuelsen (2013)
Formidling av kunst til barn og unge.
Oslo: Universitetsforlaget.

Arne Marius Samuelsen er dosent i pedagogikk ved Høgskolen i Telemark, avdeling for estetiske fag, folkekunst og lærerutdanning. Han har PhD- grad fra 2004 med avhandlingen «Kunstformidling for barn i kunstmuseum og skole med vekt på formidlerrollen.» Samuelsen har selv formidlet kunst til barn og unge i en årrekke.

Boken er en utvidet og revidert versjon av den første utgaven fra 2003 og målgruppen er pedagoger som skal dekke hele aldersspennet fra 0 til 16 år. Innholdet bygger på forfatterens egen formidlingspraksis og -erfaring med henvisninger til eldre og nyere forskning.

«Kunstformidling er et felt hvor pedagogisk fantasi burde trives i et mer variert samspill med dialogene enn tilfellet ofte er.» Sitatet forteller oss at forfatteren, Arne Marius Samuelsen, har både solid kunnskap og et kritisk blikk på mangfoldet innenfor kunstformidling. Han er en levende og inspirerende formidler og gir i denne svært aktuelle boken om kunstformidling for barn og unge praktisk og informativ innsikt i feltet.

Samuelsen starter med en grundig innføring i kunstformidling som undervisningsbegrep. Han refererer til teorigrunnlag fra bl.a. Venke Aure, som hadde kunstformidling til barn og unge som tema for sin doktorgradsavhandling (*Kampen om blikket*, Stockholms universitet 2011), og Olga Dysthe, Nana Bernhardt og Line Esbjørn med boken *Dialogbasert Undervisning. Kunstmuseet som læringsrom* (2012). Samuelsen slutter seg til Dysthe et al.'s definisjon basert på dialogbasert undervisning ut fra et sosiokulturelt læringsyn: «En undervisning som bygger på en dialogisk forståelse av meningsskaping og kommunikasjon, og der man tar konsekvensen av at mening oppstår og blir utviklet gjennom interaksjon mellom mennesker.» Dette synet kommer klart frem både i de praktiske eksemplene og i de mer teoretiske avsnittene.

I kapittel 2 drøfter Samuelsen kunst og estetikk som teoretiske begreper. Denne delen kan virke litt for «lettvin». Det er vanskelig å forklare så omfattende begreper på en enkel og forståelig måte og nettopp derfor burde forfatteren vært tydeligere i sine formuleringer. Omtalen av samtidskunst er for denne leseren noe diffus og overflatisk.

I kapittel 3 tar Samuelsen for seg elevens kunstopplevelser og kunstpreferanser. Han viser til Elias Katz' undersøkelse fra 1944 og Godelieve de Valensart fra 1968. Begge sier at barn foretrekker tradisjonell kunst fremfor moderne. Samuelsen slår fast at «barna blir mer opptatt av det visuelt naturalistisk forestillende med økende alder.» Samtidig viser han til kapittel 5 hvor han presenterer nyere forskning om dette. Han referer til Venke Aures doktoravhandling der hun i sine undersøkelser kom til motsatt resultat, nemlig at tradisjonell kunst ble rangert lavere enn samtidskunsten av de aktuelle elevene, både som 12- og 17-åringer. Samuelsen tar ikke de siterte elevuttalelsene fra Aures undersøkelse «for god fisk» som han selv uttrykker det. Han mener at årsaken til at elevene foretrekker samtidskunst er mangel på næring for å skape et meningsfylt møte med andre kunstuttrykk i perioden mellom 12 og 17 år. Det er en interessant problemstilling, men drøftingen av denne kritikken kunne gjerne vært klarere og mer utdypende.

I kapitlene 6 og 7 skriver Samuelsen om henholdsvis bildeanalyse og eksempler på kunstformidling. Her bruker forfatteren erfaringer fra egen praksis. Han tar utgangspunkt i konkrete verk og viser til ulike innfallsvinkler. Etter min mening er forfatteren på sitt beste når han her gjennom eksempler fra kunstmuseet, lokalmiljøet, skolen og barnehagen stimulerer formidlerne til å bruke sin pedagogiske fantasi i barnas møte med kunst.

SETter hvert kapittel får leseren en kort oppsummering av innholdet, noe som gir god oversikt over stoffet. Forfatteren har laget en tegnet modell for kunstformidling som viser rammene rundt formidlingen. Den samme tegningen med forklarende tekst er presentert både i begynnelsen og på slutten av boken. Det virker mer som en unødvendig gjentakelse enn et vellykket didaktisk grep.

Til slutt et lite hjertesukk: I en bok om formidling til barn og unge, der både språk-utvikling og formuleringsevne er viktige momenter, hadde jeg ønsket meg en mer presis og velformulert språkføring. Teksten skjemmes i særlig grad av de språklige «virus»: *Fokus* og *I forhold til*.

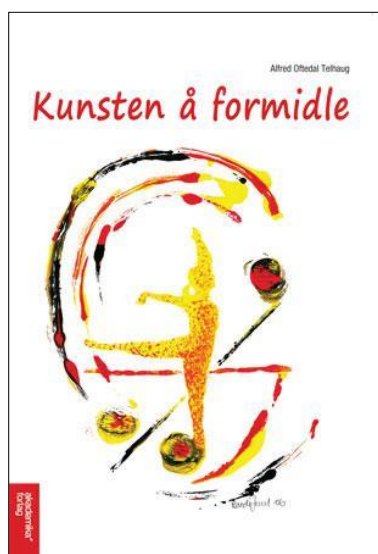
Olga Dysthe, Nina Bernhardt og Line Enskjønn (2012)
Dialogbasert Undervisning. Kunstmuseet som læringsrom
Bergen: Fagbokforlaget.

Olga Dysthe er professor emerita i pedagogikk ved Universitetet i Bergen. Hun har publisert en rekke bøker og artikler om undervisningspraksis og veiledning. Nana Bernhardt er mag.art i

kunsthistorie og leder av Skoletjenesten på Statens Museum for Kunst i København. Line Esbjørn er lærer og leder av Skoletjenesten Thorvaldsens Museum i København. Det overordnede målet med boken er ifølge forfatterne å fremme god undervisningspraksis. Hensikten er å vise hvordan dialogbasert undervisning kan praktiseres og utvikles.

Etter en kort presentasjon av undervisning på kunstmuseer følger en teoretisk gjennomgang av dialogbasert undervisning. Så beskrives sju forskjellige eksempler på dialogbaserte undervisningsløp, såkalte casestudier, fra museer i København. Stoffet er ryddig og godt strukturert med oversiktlige tabeller over hvert enkelt case. Forfatterne drøfter så de tre sentrale temaene, nemlig flerstemmighet, deltaking og variasjon, i lys av teori og praksis.

Boken avslutter med en oppsummering av de viktigste utfordringene ved dialogbasert undervisning. Det er en praktisk rettet, didaktisk lærebok som egner seg både for faglærerstudenter og alle andre som underviser innenfor kunstfeltet.

Alfred Telhaug Oftedal (2013)
Kunsten å formidle
Trondheim: Akademika Forlag.

Alfred Oftedal Telhaug, norsk pedagog. Dr.philos.1990. Ansatt ved NTNU 1967-2001. Telhaug har hele sitt yrkesaktive liv interessert seg for skoleutvikling og utdanningspolitikk. Han har vært en kunnskapsrik og viktig kommentator til den aktuelle skolepolitiske utviklingen. Denne lille perlen av en bok tar for seg formidling i videre forstand. Telhaug ser formidlingsoppgaven i et historisk perspektiv og i lys av skolepolitiske posisjoner og pedagogiske ideologier og teorier. Han drøfter formidlingen som en praktisk oppgave og utfordring i undervisningen og bruker eksempler fra forskjellige fagområder: skjønnlitterære forfattere, filosofer, en redaktør, en prest osv.

Telhaug oppfordrer lærere til å bruke seg selv og sin egen kulturelle kompetanse i formidlingen. Den unike kunnskapen som den enkelte lærer har tilegnet seg gjennom egne opplevelser og erfaringer er en verdi i seg selv og uavhengig av teorier og vedtatte normer. Hans betraktninger om kunsten å formidle er tankevekkende og nyttige også når det gjelder formidling av kunst.

Thurid Vold

Høgskolelektor

Høgskolen i Oslo og Akershus, Fakultet for teknologi, kunst og design, Institutt for estetiske fag

E-post: thurid.vold@hioa.no